

Rekenen en taal moeten beter – maar hoe?

Van onze verslaggever Robin Gerrits

AMSTERDAM - Of de pabo-studenten uitzonderingen waren met hun matige taal- en rekenvaardigheid, wilde de HBO-raad weleens weten. De raad liet onderzoek doen onder ruim 2.000 studenten van andere hbo-opleidingen (onder meer bouwkunde, juridische opleidingen, verpleegkunde) en wat bleek: die presteerden nog slechter dan de gemiddelde pabo-student.

Bij de taaltoets, niveau goede leerling havo-4, maakten de studenten gemiddeld 51 van de 75 opgaven goed (vwo'ers meer, mbo'ers minder). Bij de rekentoets, niveau slimme leerling eind basisschool, was gemiddeld 18 van de 33 goed. De HBO-raad relativeert de uitslag door erop te wijzen dat de onderzochte groep de toets splenderwijs deed en er voor de pabo-studenten veel van afhing. Maar de conclusie is helder: het is hard nodig het niveau van reken- en taalonderwijs op te vijzelen, en snel ook.

Het hbo heeft relatief makkelijk praten, want ze zitten aan het eind van de pijplijn. De ingrijpende maatregelen die de commissie-Meijerink woensdag presenteerde, komen voor rekening van het basis- en voortgezet onderwijs. Kete Kervezee, de kersverse voorzitter van de PO Raad, de brancheorganisatie voor het basisonderwijs, is het van harte eens met de Expertgroep dat de kwaliteit omhoog moet. 'Maar niet vanuit het idee dat het nu louter slecht gaat.' Ze verzet zich tegen de uitgewerkte suggesties van de commissie hoe scholen dat concreet moeten aanpakken. 'Dat is aan de scholen zelf.'

Maar Jan van Maanen, directeur van het Freudenthal Instituut voor reken- en wiskundeonderwijs, vindt juist dat er te weinig over didactiek in staat. 'Je kunt best iets zeggen over hoe je goede leerlingen beter bedient. Nu is het op veel basisscholen gebruikelijk dat slimme leerlingen, die na een kwartier klaar zijn met hun opgaven, 'iets voor zichzelf gaan doen'. Veel juffen en meesters vinden dat ook wel best, in plaats van hen met extra moeilijke opgaven te stimuleren.' Met dat laatste zou je namelijk het gemiddelde ook kunnen opkrikken, vindt Van Maanen.

Op zich prima dat de eindniveaus voor basis-, voortgezet, en middelbaar beroepsonderwijs worden vastgelegd, zegt Ton Duif van de vereniging van schoolleiders AVS. 'Dat biedt helderheid. Maar we verzetten ons mordicus tegen een staatsexamen primair onderwijs, zoals de commissie toch min of meer voorstaat.'

Het probleem daarvan is namelijk dat scholen en ouders zich op alleen maar het halen van die eindtoets richten en niet meer op het begrijpen van de stof. Duif: 'En we zijn al zo toetsgericht in Nederland. Dat wordt alleen maar erger.' Daarnaast ziet hij een probleem in het opschroeven van de eisen voor de leerlingen als dat met weliswaar betrokken, maar beperkt opgeleide leerkrachten moet.

'Wat mij betreft heffen we die pabo's op. Maak er een mbo-opleiding van, we hebben genoeg onderwijsassistenten nodig. Maar daag de universiteiten uit een academische opleiding tot leraar basisonderwijs te stichten. Dan doe je echt wat aan kwaliteit.'

Sjoerd Slagter van de VO Raad, de brancheorganisatie van de middelbare scholen, is positief over de geboden helderheid over wat leerlingen moeten kunnen. Maar meer aandacht voor rekenen en taal, betekent minder aandacht voor iets anders. 'Scholen zullen dus keuzes moeten maken over wat ze minder aandacht geven, en ouders, inspectie en politiek moeten dat dan vervolgens accepteren.'

Ook vraagt de VO Raad zich af of er niet een groep leerlingen zal blijven voor wie zelfs het afgesproken basisniveau te hoog zal blijken. Voor sommige leerlingen van bijvoorbeeld de zwarte basisschool 't Palet in de Haagse Schilderswijk zou dat kunnen gelden. Directeur Oscar Demesmaeker ziet weinig heil in het idee om dat dan desnoods met meer lesuren na te streven. 'Denk je echt dat die kinderen nog wat oppikken als je ze tussen vier en vijf uur 's middags voor taalles in de klas zet?'

Ton Duif van de AVS valt hem bij. 'Je kunt een kind niet met een pistool op het hoofd dwingen een beter resultaat te halen.'